



Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Kunnskapsdepartementet
Opplæringsavdelingen
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Postadresse:
Postboks 8059
dep
0031 Oslo

Besøksadresse:
Tollbugaten 20

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

Org.nr:
987 879 696

Bankkonto:
7694.05.12693

DERES REF
200604186

VÅR REF
10-00504-2.TSZ

DATO
29.4.2010

Høring om læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkeskompetanse i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 7.1.2010.

IMDi tar i dette høringssvaret opp problemstillinger og utfordringer som er relevante for arbeidet med det norske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring for innvandrere:

- Godkjenning av yrkesutdanning fra hjemlandet
- Realkompetansevurdering
- Voksenopplæring og etterutdanning
- Språkopplæring og introduksjonsprogram for innvandrere.

Generelle kommentarer

Kvalifiseringsrammeverket er viktig fordi læringsutbyttebeskrivelsene for all utdanning vil synliggjøre målet med den opplæringen man holder på med, samt synliggjøre sammenhengen i utdanningssystemet. Man vil kunne se på hvilket nivå de norske utdanningene ligger i forhold til hverandre. Det vil være en stor fordel for innvandrere som kommer til Norge og skal gjøre seg kjent med det norske utdanningssystemet. I tillegg skal alle fremtidige utdanningsbevis henvise til det nasjonale kvalifiseringsrammeverket. IMDi antar at rammeverket vil gjøre det enklere for innvandrere å sammenligne det norske utdanningssystemet med europeiske utdanningssystemer.

Kommentarer i forhold til fag- og yrkeskompetanse

Innvandrere som deltakere i fagopplæringen er inkludert i læringsutbyttebeskrivelser for fag – og yrkeskompetanse. IMDi har derfor ingen

spesifikke kommentarer angående målgruppen innvandrere når det gjelder forslaget fra Utdanningsdirektoratet til generelle deskriptorer for fag- og yrkeskompetanse.

IMDi deler imidlertid synet til Universitets- og høyskoleavdelingen i KD om at læringsutbyttebeskrivelsen ikke bør være for detaljert. Det er også viktig at de nasjonale rammeverkene ikke avviker for mye fra European Qualifications Framework (EQF) fordi det kan vanskeliggjøre mobilitet og livslang læring.

Godkjenning av yrkesutdanning fra hjemlandet

I de senere årene har det blitt bygget opp en kompetanse i Norge på yrkesprøving av personer med en utdanning utenfor Norge. Når det norske kvalifiseringsrammeverket kommer på plass, blir en slik formell yrkesprøving enda viktigere enn i dag.

Etablering av det nasjonale kvalifiseringsrammeverket bør bidra til en enklere prosess med å få godkjent tidligere læring i Europa. Vi legger til grunn at et nasjonalt kvalifiseringsrammeverk vil føre til enklere godskjenningsordninger fordi utdanningene blir lettere å sammenligne.

IMDi viser til at det fortsatt er store problemer for mange innvandrere å få godkjent en yrkeskompetanse som er ervervet *utenfor* Europa (Rambølls rapport november 2009 *Kartlegging. Godkjenningsordninger for lovregulerte yrker*). En følge av det nasjonale kvalifiseringsrammeverket bør bli bedre godskjenningsordninger for alle, både for utdanning tatt i land innenfor og utenfor Europa.

Realkompetansevurdering

Det er bygget opp god kompetanse på realkompetansevurdering i Norge. Slik kompetanse er viktig for voksne innvandreres livslange læring. Realkompetansevurderingens plass i det nasjonale kvalifiseringsrammeverket vil bli en større utfordring. IMDi ser at det kan være et behov for enten å sentralisere dette arbeidet eller at det utarbeides tydelige nasjonale indikatorer slik at det blir gjort likeverdige vurderinger i fylkene og i høyskolene.

IMDi vil peke på viktigheten av at innvandrere unngår å bli plassert på feil nivå, en unngår at noen faller ut og mister muligheten for nivåplassering innenfor rammeverket og at innvandrere får like god uttelling for livslang læring som befolkningen for øvrig. Informasjonsmateriell om et nasjonalt rammeverk bør oversettes på flere språk.

Voksenopplæringen og etterutdanning

Livslang læring vil foregå på flere læringsarenaer enn i de etablerte offentlige skoletilbudene. Det vil måtte omfatte hele voksenopplæringen fra muligheten til å ta enkeltfag innen ulike utdanningsnivåer til korte sertifiseringskurs og andre arbeidsmarkedsopplæringskurs (AMO) som kvalifiserer for arbeid.

IMDi viser til det danske kvalifikasjonsrammeverket som innlemmer både AMO-kurs og ulike etterutdanningstilbud (www.uvm.dk/kvalifikationsramme). I Danmark blir denne typen opplæring kategorisert som supplerende utdanning og det blir gitt dokumentasjon for supplerende utdanning. Det er 13 voksen- og etterutdanningscentre i 13 distrikter i Danmark. De registrerer et stigende antall kursdeltakere på arbeidsrettede voksen- og etterutdanningskurs.

Konsekvenser av globaliseringen og utviklingen av et nasjonalt kvalifiseringsrammeverk vil trolig øke behovet for supplerende utdanning på ulike nivåer. Innvandrere både fra land i og utenfor EU vil komme til å utgjøre en stor gruppe som har behov for supplerende utdanningstilbud.

Språkopplæring og introduksjonsprogram for innvandrere ("preskolering" av innvandrere)

Det er viktig når utdanning og opplæring skal implementeres innenfor et kvalifikasjonsrammeverk, at også opplæring som gjelder innvandrere spesifikt inkluderes.

IMDi viser til at norskopplæringen for mange innvandrere er lovpålagt og hjemlet i Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere. Mange innvandrere som kommer til Norge omfattes av krav om norskopplæring før de kan søke om permanent oppholdstillatelse. Det er deres oppholdsstatus som avgjør om de har rett og plikt til 300 timer norskopplæring og samfunnskunnskap eller bare plikt eller bare rett. Mange innvandrere er også omfattet av et 2-årig obligatorisk introduksjonsprogram.

Hvordan man skal fange opp preskoleringen av innvandrere er et viktig spørsmål i forbindelse med det norske kvalifiseringsrammeverket. Norskopplæringen kan defineres som preskolering. Preskoleringen faller utenfor det ordinære utdanningsløpet, men samtidig er den en obligatorisk ordning for mange. Innenfor norskopplæringen i 2009 var det ca. 25 000 deltakere. Innenfor introduksjonsordningen var det pr. 31. desember 2009 registrert 12 041 deltakere.

IMDi anbefaler at man vurderer et nordisk samarbeid i forbindelse med nivåplassering av preskolering. Alle de nordiske landene har språkopplæring av innvandrere før de kan begynne i arbeid eller utdanning. IMDi har vært i kontakt med Undervisningsministeriet i Danmark angående nivåplassering av preskolering. Undervisningsministeriet er interessert i et møte med IMDi om dette spørsmålet. IMDi er positive til å delta i et arbeid for å avklare spørsmål og løse problemer som kan hindre plassering av norskopplæringen/ introduksjonsordningen innenfor det norske kvalifiseringsrammeverket.

Norskopplæring og EQF nivå 1

IMDi foreslår at opplæringen av typen preskolering av innvandrere kan plasseres på nivå 1, og viser til EQF sin beskrivelse av nivå 1. Dette må sees i forbindelse med et norsk kvalifiseringsrammeverk.

	Kunnskap	Ferdighet	Kompetanse
Nivå 1	Grunnleggende generell kompetanse.	Grunnleggende ferdighet som er påkrevd for å utføre enkle oppgaver.	Arbeide eller studere under direkte tilsyn i en strukturert situasjon.

I forbindelse med nivåplassering bør det lages beskrivelser av læringsutbytte for norskopplæringen.

Barne, likestillings og inkluderingsdepartementet har opprettet en arbeidsgruppe som skal avklare obligatoriske prøver for deltakerne i norskopplæringen. En obligatorisk eksamen vil tilfredsstillende kravene om nivåplassering innen kvalifiseringsrammeverket.

Det kan være ulike utfordringer knyttet til nivåplassering av norskopplæringen og annen preskolering innenfor et nasjonalt kvalifiseringsrammeverk. Blant annet knyttet til at eventuelle aktører ikke er godkjente nasjonale eksamensinstitusjoner.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Lars Wilhelmsen
Fungerende direktør

Timothy Szlachetko
Høringskoordinator

Saksbehandler: Lisa Hartmark, rådgiver, Arbeid og kvalifisering

Kopi:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Integrerings- og mangfoldsavdelingen, Pb. 8019 Dep, 0030 Oslo